

KIRKKONUMMEN

Osallisuusmalli 2025-2030

Sisällysluettelo

Johdanto	1
Osallisuuden perusta kunnassa	1
Mitä tarkoitamme osallisuudella?	2
Mikä on osallisuusmalli?	2
Osallisuuden periaatteet Kirkkonummella	3
Työntekijän osallisuuden toimintatavat	5
Osallisuus toimialoilla	6
Osallisuuden menetelmät	8
Osallisuuden tavoitteet ja toimenpiteet	10
Osallisuuden tavoitteiden mittaaminen, arviointi ja raportointi	13
Miten osallisuusmalli on tehty	16
Liitemateriaalit	

JOHDANTO

Osallisuuden perusta Kirkkonummella

Kirkkonummella kehitämme kuntastrategiamme mukaisesti hyvinvointia ja päätöksentekoa kunnassa edistämällä asukkaiden ja yhteisöjen osallisuutta kunnan kehittämiseen.

Yksilön oikeus osallistua yhteiskunnan ja elinympäristön kehittämiseen ja itseään koskevaan päätöksentekoon perustuu Suomen perustuslakiin.

Kuntalain mukaan valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista kunnan toimintaan.

Osallisuudesta säädetään myös monessa muussa laissa:

• Alueidenkäyttölaki (132/1999) • Kehitysvammalaki (519/1977), • Kuntalaki (410/2015), • Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012), • Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) • Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019), • Laki kuntouttavasta työtoiminnasta (189/2001), • Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992), • Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), • Laki toimeentulotuesta (1412/1997), • Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (2012/980), • Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016), • Lastensuojelulaki (417/2007), • Liikuntalaki (390/2015), • Lukiolaki (714/2018), • Rakentamislaki (751/2023), • Nuorisolaki (1285/2016), • Omaishoitolaki (937/2005), • Perhehoitolaki (263/2015), • Perusopetuslaki (628/1998), • Perustuslaki (731/1999), • Sosiaalihuoltolaki (1301/2014), • Varhaiskasvatuslaki (540/2018), • Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014), • YK:n vammaisyleissopimus (2016)

Mitä tarkoitamme osallisuudella?

Osallisuudella voidaan tarkoittaa yhteisöön kuulumisen tunnetta ja mahdollisuutta vaikuttaa itseään ja ympäristöään koskeviin asioihin. Osallisuutta voikin tarkastella hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja vaikuttamisen näkökulmasta.

Kirkkonummella osallisuuden tavoitteena on, että jokainen kunnan asukas ja toimija kokee mielipiteensä olevan merkityksellinen ja saa sen kuulluksi. Osallisuuden edistämällä haluamme ennaltaehkäistä asukkaiden osattomuuden kokemusta.

Mikä on osallisuusmalli?

Kirkkonummen kunnan osallisuusmallissa listataan osallisuutta edistäviä toimia ja rakenteita sekä asetetaan tavoitteita tuleville vuosille. Osallisuusmalli on laadittu strategiakaudelle 2025-2030.

Osallisuusmallin tavoitteet kytkeytyvät Kirkkonummen strategian päämäärien ja arvojen edistämiseen. Kunnan strategiassa osallisuuden kehittämisen sisältyy esimerkiksi seuraavat tavoitteet:

- Kunnan toiminta on osallistavaa, ja kehitämme sitä yhdessä kuntalaisten ja yhteisöjen kanssa
- Vahvistamme yhteistyöverkostoja muiden kuntien, elinkeinoelämän sekä kolmannen sektorin kanssa
- Kehitämme julkisen liikenteen yhteyksiä ja kevyen liikenteen verkostoa aktiivisessa yhteistyössä liikenteen toimijoiden ja käyttäjien kanssa, kiinnittäen erityistä huomiota esteettömyyteen
- Edistämme elinikäisen oppimisen kulttuuria, joka innostaa asukkaita kehittämään itseään ja liittymään osaksi yhteisöä.
- Edistämme tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja kotoutumista huomioimalla eri väestöryhmien tarpeet.
- Uudistamme rohkeasti toimintatapojamme asiakaslähtöisemmiksi ja tehokkaammiksi

Osallisuuden periaatteet Kirkkonummella

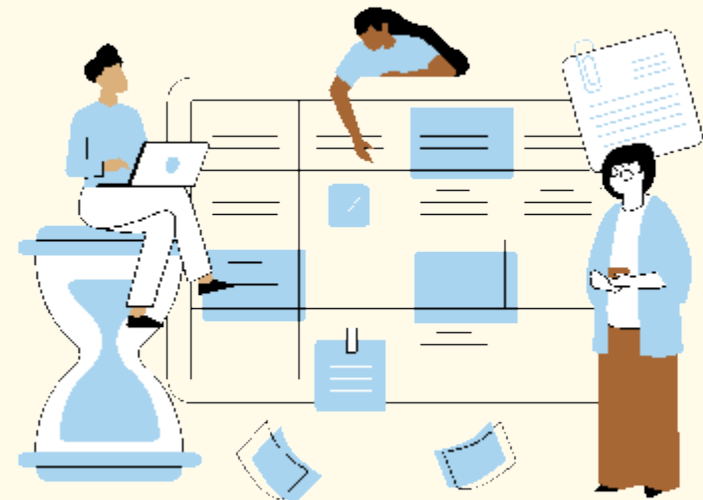
Osallisuuden periaatteet Kirkkonummella

Edustuksellinen demokratia toimii lähtökohtana kunnan hallinnolle ja päätöksenteolle. Edustuksellisuus toteutuu kuntavaaleissa, joissa asukkaat käyttävät äänivaltaansa ja valitsevat edustajansa kunnanvaltuustoon.

Kunnan asukkailla on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Kunnat voivat itse päättää, miten osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet toteutetaan.

Osallisuusmallin tavoite on lisätä kunnan asukkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa elinympäristöönsä ja käyttämiensä palveluiden laatuun. Osallisuus toteutuu kunnan asukkaiden ja asiantuntijoiden välisen vuoropuhelun kautta.

Osallistumisen kautta kunnan työntekijät ja päättäjät saavat arvokasta tietoa kunnan asukkailta ja muilta toimijoilta, mikä täydentää viranhaltijoiden valmistelua. Asukkaiden ja yhteisöjen asiantuntemus tuodaan kehittämistyön tueksi ja kunnan valmistelijat saavat oikea-aikaista tietoa ja uusia näkökulmia suunnitelmien ja päätöksenteon tueksi.

OSALLISUUDEN PERIAATTEET

Osallisuuden vaikuttavuus

Osallisuuden periaatteissa kuvataan, millä tavalla kunnan työntekijät voivat hyödyntää osallisuutta palveluiden ja kunnan toiminnan suunnittelussa. Oheisessa kuviossa on avattu osallistumisen vaikuttavuuden eri tasoja ja osallistuvan kuntalaisen rooleja.

Osallistumisen vaikutus suunnitteluun ja päätöksiin vaihtelee sen mukaan, millainen rooli asukkaille valmisteluprosessissa annetaan.

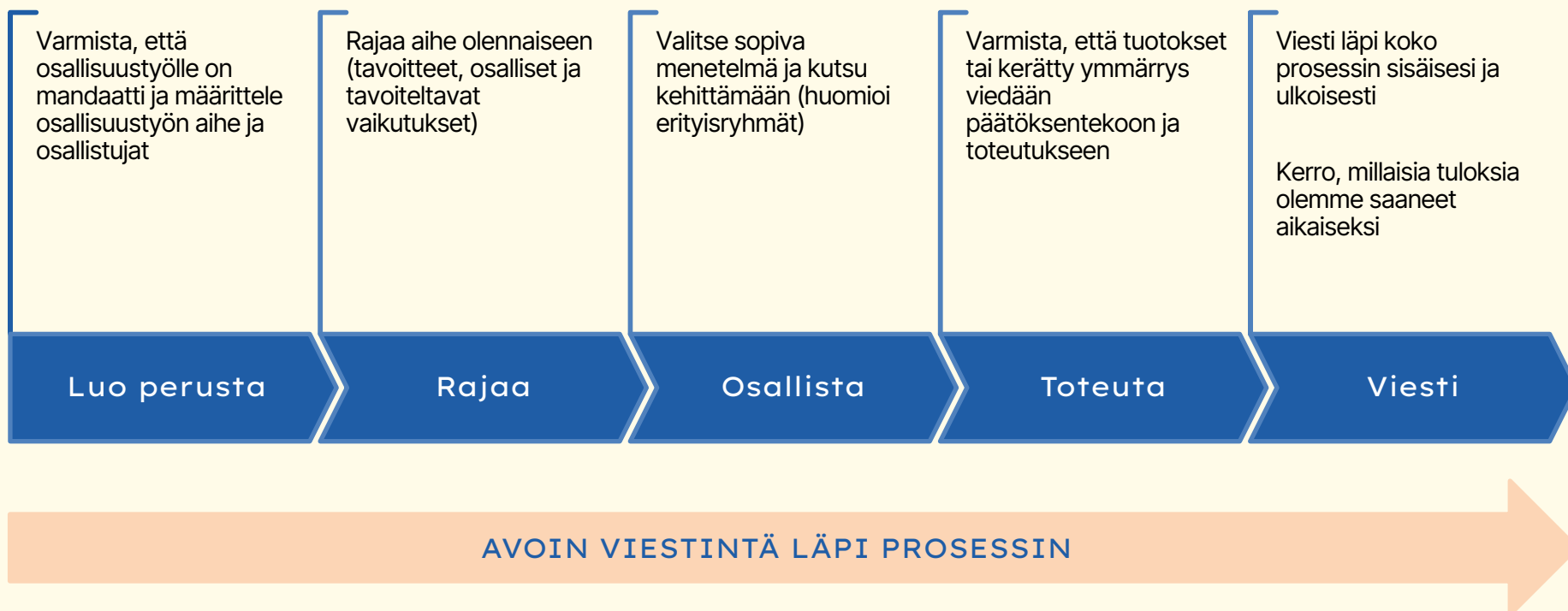
Kuntalaisen osallistumisen vaikutus päätökseen lisääntyy

	TIEDOTUS	KONSULTOINTI	OSALLISTAMINEN	YHTEISTYÖ	YHTEINEN PÄÄTÖS
KUNTALAISEN ROOLI	Tiedon vastaanottaja Kuntalainen saa tietoa käsiteltävistä kysymyksistä, päätösvaihtoehdoista ja ratkaisumahdollisuuksista.	Palautteen antaja Kuntalainen kertoo mielipiteensä ja näkemyksensä jonkin palautekanavan avulla.	Osallistuja Kuntalainen ottaa suoraan osaa valmisteluun.	Yhteistyökumppani Kuntalaiset tuo omat ideansa, ehdotuksensa ja neuvonsa valmisteluprosessiin sen alusta alkaen.	Päätöksentekijä Kuntalaiset tekevät lopullisen valinnan eri päätösvaihtoehtojen välillä.
TOIMINNAN TARKOITUS	Viestinnän ja tiedon jakamisen kautta lisätä ymmärrystä ja tietoisuutta kunnan työstä.	Kerätä palautetta vallitsevista olosuhteista ja päätöksistä valmistelun tueksi.	Pitää kuntalais-näkökulma mukana läpi valmistelu-prosessin.	Kehittää ja määritellä vaihtoehtoja sekä tunnistaa ja valita parhaat ratkaisut yhdessä.	Voimaannuttaa, tukea toimijuutta ja lisätä päätösosallisuutta.

Taulukko on sovellettu versio International [Association for Public Participation](#) -järjestön luomasta Kansalaisosallistumisen spektristä

Kunnan työntekijöiden osallisuuden toimintatavat

Alla on esitetty askelmerkit, joiden avulla kunnan työntekijä voi varmistaa toimivan vuorovaikutustyön kunnan hankkeissa.

Osallisuus sivistyksen toimialalla

Lasten ja nuorten osallisuus toteutuu opetussuunnitelmiin kirjattujen periaatteiden mukaisesti. Oppilaat ovat aktiivisesti mukana koulun toiminnan suunnittelussa, päätöksenteossa ja arvioinnissa. Esimerkiksi oppilaat osallistuvat lukuvuosisuunnitelman arviointiin ja koulun toiminnan kehittämiseen oppilaskuntien ja erilaisten raatien kautta. Opettajilta ja oppilailta kerätään säännöllisesti palautetta, jota hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa.

Varhaiskasvatuspalveluissa lapset, perheet ja henkilöstö osallistuvat aktiivisesti toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Vanhemmat voivat vaikuttaa esimerkiksi asiakaskyselyiden ja varhaiskasvatuspaikan valinnan kautta, ja lasten mielipiteet huomioidaan pedagogisissa ratkaisuissa. Vanhemmat ja henkilöstö osallistuvat toiminnan kehittämiseen, ja varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten osallisuutta varmistamalla, että heidän äänensä kuuluu arjen toiminnassa.

Nuorisotilat tukevat nuorten yhteisöllisyyttä ja niitä hyödynnetään nuorten osallistamisessa. Liikuntapalveluita kehitetään yhdessä kaiken ikäiset kuntalaisten ja kunnan liikuntaseurojen kanssa.

Vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetuksessa kuntalaiset voivat vaikuttaa opetuksen sisältöihin ja kehittämiseen. Taiteen perusopetuksessa oppilaiden toiveet ja tarpeet huomioidaan opetuksen suunnittelussa, ja kursseja järjestetään kuntalaisten esittämien toiveiden ja palautteen pohjalta.

Kulttuuri- ja kirjastopalveluissa kuntalaiset voivat osallistua palveluiden kehittämiseen ja sisällön suunnitteluun esimerkiksi tapahtumien ja asiakaskyselyiden kautta. Kirjastopalveluissa asukkaat voivat vaikuttaa kokoelman kehittämiseen antamalla palautetta ja ehdottamalla uusia hankintoja. Kulttuuritapahtumien suunnittelussa kuntalaisten ideat otetaan huomioon, ja yhteistyötä tehdään koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa kulttuurikasvatuksen edistämiseksi.

OSALLISUUDEN PERIAATTEET

Osallisuus yhteisten palveluiden toimialalla

Yhteiset palvelut koordinoi osallisuuden kehittämistä päätöksenteossa ja kunnan yhteistä osallisuuden kehittämistä. Osallisuuteen liittyy vaikuttamistoimielinten toiminnan kehittäminen ja osallistaminen päätöksentekoon.

Kirkkonummen osallistuvaa budjetoinnin toteuttamisesta vastaa yhteiset palvelut yhdessä kunnan toimialojen kanssa.

Asumisneuvonnan toiminnan kehittämistä tehdään vuorovaikutuksessa kuntalaisten kanssa esimerkiksi tilaisuuksien ja tapahtumien kautta.

Yhteiset palvelut edistävät avointa hallintoa kunnan toiminnassa ja päätöksenteossa.

Osallisuus kuntakehityksen toimialalla

Kuntakehityksen palveluissa on paljon lakisääteistä vuorovaikutusta. Maankäytön suunnittelua, rakentamista ja ympäristöä koskeva lainsäädäntö ohjaa kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia asioiden valmisteluun, suunnitteluun sekä kunnan avointa tiedottamista sekä kuntalaisten kanssa tehtävää vuorovaikutusta.

Lakisääteisen osallisuuden lisäksi kuntakehityksen toimialalla toteutetaan monenlaista vuorovaikutusta eri sidosryhmien kanssa esimerkiksi asukaskyselyiden ja -työpajojen kautta. Toiminnan ja palveluiden kehittämisessä hyödynnetään myös kuntalaisten antamaa palautetta.

Elinkeinopalvelut tukevat paikallisten yritysten toimintaa ja luovat niille toimintaedellytyksiä jatkuvan vuorovaikutuksen kautta esimerkiksi yhteistyötilaisuuksilla.

Työllisyysalueen ja kotoutumisen palveluissa vuorovaikutus on monilta osin lakisääteistä, mutta toimintaa suunnitellaan myös yhdessä asiakkaiden kanssa.

OSALLISUUDEN PERIAATTEET

Mitä menetelmiä ja työkaluja meillä on käytössä Kirkkonummella

Tässä löydät esimerkkejä erilaisista osallistumisen tavoista, joita hyödynnämme Kirkkonummella. Sopivan työkalun hyödyntämisen määrittelemme aina tarkoituksen mukaisesti ja kokeilemme rohkeasti uusia vuorovaikutusmenetelmiä.

Tieto-osallisuus

- Palvelupiste
- Asukas- ja infotilaisuudet
- kirkkonummi.fi
- Esityslistat, pöytäkirjat ja viranhaltijapäätökset verkossa
- Julkaisut
- Kuulutukset
- Liikuntaseurojen seurafoorumi
- Ohjaus- ja neuvontapisteet ja -numerot
- Nuorisotilojen palautteet
- Uutiskirjeet
- Valtuuston kokoukset avoimina ja tallenteina
- Kaavoittajan vastaanotto

OSALLISUUDEN PERIAATTEET

Suunnitteluosallisuus

- Oppilaskunnat
- Vaikuttamistoimielimet (nuorisovaltuusto, vammais- ja vanhusneuvostot)
- Vanhempainillat
- Osallistuva budjetointi
- Kuntalaisraadit esim. oppilaiden ruokaraati, Ikiliikkuja-raati
- Työpajat ja yhteistyöskentely esim. toimitilahankkeissa
- Keskustelutilaisuudet esim. skidialogi, tulevaisuusdialogi
- Kulttuurifoorumi
- Tapahtumasuunnittelu

Päätösosallisuus

- Kuntalaisaloite
- Asettuminen ehdolle vaaleissa
- Osallistuva budjetointi
- Muutoksenhaku
- Yhteys luottamus-henkilöihin
- Äänestäminen vaaleissa

Toimintaosallisuus

- Avustukset järjestöille ja yhteisöille
- Tilat
- Vapaaehtoistoiminta
- Kirkkonummi-päivä
- Yrittäjätapahtumat Kirkkonummella

Arviointiosallisuus

- Anna palautetta
- Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi
- Kyselyihin vastaaminen
- otakantaa.fi
- Oppilaiden ruokaraati

Osallisuuden tavoitteet ja toimenpiteet

1

Hiljaisten äänien
huomioiminen

2

Tiedonkulun
tehostaminen

3

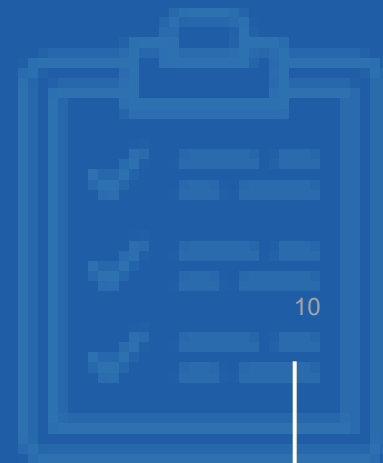
Yhteisöllisyyden
ja kylähengen
vahvistaminen

4

Osallisuus osana
johtamista ja
päättöksentekoa

5

Osallisuusprosessien
kehittäminen ja
arviointi

OSALLISUUSTYÖN TAVOITTEET

Osallisuuden tavoitteet ja toimenpiteet

TAVOITE

Hiljaisten äänien huomioiminen

Viestinnän ja vuorovaikutuksen tehostaminen

TOIMENPIDE

Vahvistamme lasten ja nuorten osallisuutta

Panostamme selkokielesiin ja vieraskielisiin osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin

Lisäämme osaamista esteettömien ja saavutettavien tilaisuuksien järjestämisestä

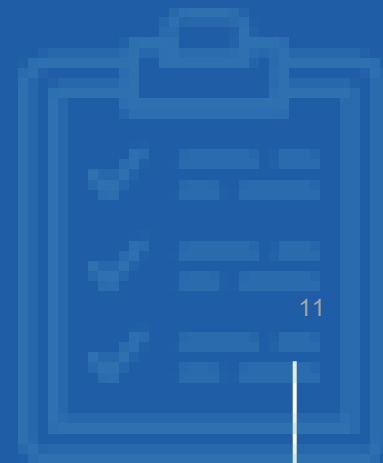
Huolehdimme, että myös vaikeammin tavoitettavat ryhmät saadaan osallistumaan ja varmistetaan näin osallisuuden laajempi kattavuus

Näymme mediassa ja paikallislehdissä

Teemme avointa, saavutettavaa viestintää päätöksenteosta

Parannamme palautepalvelun käyttämistä

Viestimme osallisuuden muodoista läpinäkyvästi

OSALLISUUSTYÖN TAVOITTEET

Osallisuuden tavoitteet ja toimenpiteet

TAVOITE

Yhteisöllisyyden ja kylähengen vahvistaminen

Osallisuus osana johtamista ja päätöksentekoa

TOIMENPIDE

Tuemme paikallista asukasaktiivisuutta ja kokeilemme uusia tapoja edistää alueellista ja kylissä tapahtuvaa osallisuutta

Kartoitamme kohtaamistilat

Tuemme tapahtumien järjestämistä

Lisäämme verkostoyhteistyötä ja kumppanuustoimintaa sekä sen tarjoamia yhteistyömahdollisuuksia ja malleja osallisuustoiminnassa

Kannustamme asukasvuorovaikutuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen

Lisäämme asukasosallisuuden osaksi päätöksiä

Kehitämme vaikuttamistoimielinten toimintaa

Lisäämme henkilöstön valmiuksia osallistamiseen tarjoamalla koulutusta osallistamisen suunnitteluun, esimerkiksi osallistamisen oikean ajankohdan ja tarkoituksenmukaisten tapojen valintaan, jotta osallisuustiedosta on todellista hyötyä jatkosuunnittelussa.

Takaamme osallisuustyön tekemiselle riittävät resurssit, tilat, osaamisen ja työvälineet

Hyödynnämme päätösten vaikutusten ennakkoarviointiarviointia

Sitoudumme Yhdessä – tillsammans toimintatapaohjeeseen

OSALLISUUSTYÖN TAVOITTEET

Osallisuuden tavoitteet ja toimenpiteet

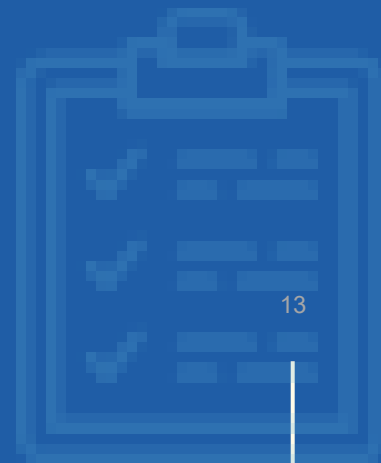
TAVOITE

Osallisuusprosessien kehittäminen ja arviointi

TOIMENPIDE

Hankimme kunnalle sähköisen osallisuusalustan ja kehitämme sitä yhdessä työntekijöiden, asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa

Toteutamme, kehitämme ja hyödynnämme digitaalisia osallistumiskanavia, osallistuvaa budjetointia ja kuntalaisraateja

Miten osallisuuden tavoitteiden toteutumista mitataan?

Osallisuuden johtaminen ja kehittäminen

Toimialojen johtorakenteet ja kunnan johtoryhmä seuraavat osallisuusmallissa listattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden edistämistä.

Raportoimme osallisuuden tavoitteiden edistämisestä vuosittain joko hyte-raportin tai laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä.

Kehitämme kuntatasoista osallisuutta toimialojen johtoryhmien välisen yhteistyön kautta.

Osallisuuden tavoitteiden mittarit

- Kunnan hyvinvointi- ja turvallisuuskyselyn tulokset
- Äänestysaktiivisuus (tilastokeskus)
- Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin käyttö (päätösten seuranta)
- Asukas- ja asiakaspalautteen hyödyntäminen tiedolla johtamisessa (palvelukokonaisuuksien seuranta)
- Osallistuvan budjetoinnin ehdotusten määrä ja äänestysprosentti (osallistuvan budjetoinnin seuranta)

MITEN OSALLISUUSMALLI ON LAADITTU

Osallisuusmallin valmisteluun osallistui eri sidosryhmiä

Osallisuusmallin valmistelussa olemme hyödyntäneet mahdollisimman laajasti asukkaita ja yhteisöiltä saatua tietoa. Taustamateriaalina olemme käyttäneet hyvinvointi- ja turvallisuuskyselyä 2024, kuntalaiskyselyä 2024, Osallisuusdialogi-keskustelutilaisuuksia ja otakantaa.fi –keskustelua. Lisäksi valmistelussa on kuultu kunnan vaikuttamistoimielimiä nuorisovaltuustoa sekä vammais- ja vanhusneuvostoja.

Osallisuusdialogi-keskustelutilaisuudet

Vuoden 2024 elokuussa ja syyskuussa järjestimme kaksi keskustelutilaisuutta, joihin oli kutsuttu sekä kunnan asukkaat, työntekijät että luottamushenkilöt. Keskustelutilaisuuksissa osallistujat kuulivat osallisuusmallista ja miten osallisuuden voi ymmärtää. Tilaisuudessa osallistujat keskustelivat kahdessa ryhmässä kysymyksistä: "mikä sinulle on kunnan kehittämisessä ja päätöksenteossa tärkeää?" ja "mikä helpottaisi erilaisten ihmisten osallistumista?" Keskustelutilaisuuksiin osallistui yhteensä 17 henkilöä.

Ensimmäisen kysymyksen perusteella tärkeiksi asioiksi nousivat asukkaiden tasavertainen kuuleminen, päätöksenteon avoimuus, turvallisuus, kestävä kehitys, tiedolla johtaminen, kulttuuri, palveluiden saavutettavuus ja yhteisöllisyys.

Keskusteluissa nousi esiin, että kunnan tulee edistää erilaisten ihmisten tavoittamista ja kuulemista päätöksentueksi, jotta kaikkien asukkaiden osallisuutta voidaan vahvistaa. Tämän edistämiseksi on tärkeää varmistaa, että kunta viestii avoimesti esimerkiksi hankkeiden päätöksenteosta ja osallistumismahdollisuuksista. Keskusteluissa korostettiin myös, että päätöksenteon tulee pohjautua monipuoliseen tietoon, josta myös viestitään asukkaille. Kunnan tulee huolehtia, että osallistuminen on saavutettavaa niin digimenetelmien kuin kielen kannalta.

Tärkeinä aiheina kunnan kehittämisessä ja päätöksenteossa pidettiin muun muassa elinympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä omaehtoisen kulttuurin mahdollistamista. Myös koko kunnan ja Kirkkonummen kylien yhteisöllisyyden vahvistamista pidettiin tärkeänä.

Toisessa keskusteluissa korostui alueellisen yhteisöllisyyden, yhteistyön järjestöjen kanssa, viestinnän tavoittavuuden ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen työkaluina osallistumisen helpottamiseksi.

MITEN OSALLISUUSMALLI ON TEHTY

Keskustelutilaisuuden tulokset julkaistiin kunnan verkkosivuilla sekä otakantaa.fi –palvelussa, jossa asukkaat pystyivät kommentoimaan ja täydentämään tuloksia.

Keskustelutilaisuuden yhteenvedon pohjalta osallisuusmallin valmistelua jatkettiin toimialojen johtoryhmien välisessä työpajassa. Työpajassa pohdittiin, miten osallisuutta voitaisiin kehittää kunnassa asukkailta saadun tiedon pohjalta.

Hyvinvointi- ja turvallisuuskysely 2024

Hyvinvointi- ja turvallisuuskyselyssä, joka toteutettiin 2024, kartoitettiin vastaajien koettua hyvinvointia ja osallisuudenkokemuksia.

Kyselyyn vastanneista vastasi erittäin hyvin tai jokseenkin hyvin:

- Koen kuuluvani tärkeään ryhmään tai yhteisöön keskiarvo: 72 %
- Pystyn tekemään itselleni tärkeitä asioita ja vaikuttamaan elämäni kulkuun: 89 %
- Kunta huomioi haluni vaikuttaa omiin tai yhteisiin asioihin (mahdollisuus osallistua päätöksentekoon): 42 % / En osaa sanoa: 21 %

- Kirkkonummella on tarjolla monipuolisia liikuntaharrastuksia 80 %
- Kirkkonummella on tarjolla tarpeeksi kulttuuriharrastuksia ja tapahtumia 51 %
- Kirkkonummi tarjoaa mahdollisuuksia hyvään elämään ja toimivaan arkeen 81 %

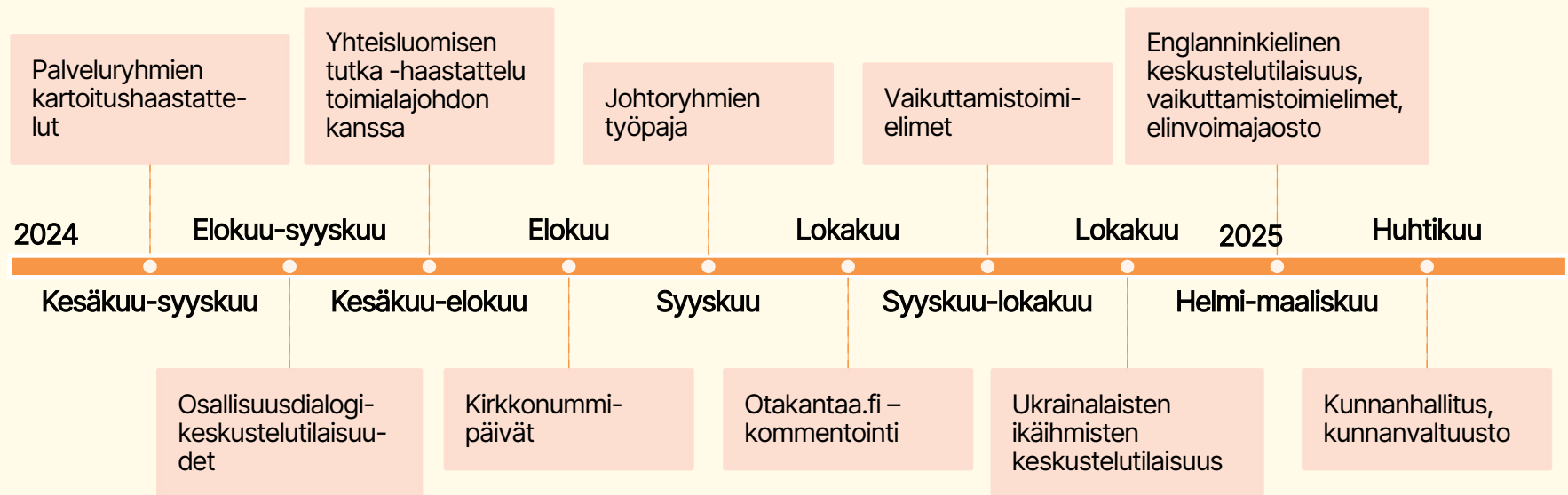
Olen kiinnostunut osallistumaan terveyden, hyvinvoinnin, turvallisuuden ja varautumisen asioiden ympärille järjestettävään kuntalaisiltaan

- Kyllä, lähitilaisuudessa: 25,1 %
- Kyllä, etäyhteyksin: 34,2 %
- En ole kiinnostunut: 40,7 %

Myös vuonna 2024 toteutetun kuntalaiskyselyn tuloksia hyödynnettiin soveltuvien osien osallisuusmallin taustamateriaalina.

MITEN OSALLISUUSMALLI ON TEHTY

Osallisuusmallin valmistelun aikataulu

Taustamateriaalit

Kunnan johtoryhmien osallisuustyöpaja

Missä kuntastrategiaan liittyvissä prosesseissa kunnan, asukkaiden ja järjestöjen tavoitteellisempi osallisuustyö olisi ratkaisevan tärkeää?

1. Eri väestöryhmien osallistaminen ja kuulluksi tuleminen
 - Moninaisuuden huomiointi
 - Tavoitteellisuus
 - Hiljaisten ryhmien osallistaminen:
2. Osallistava suunnittelu ja yhteisöllisyyden vahvistaminen
 - Juhlavuoden suunnittelu ja kuntalaisten osallistaminen
 - Kylähengen ja yhteisöllisyyden edistäminen
3. Osallistuminen osana johtamista ja päätöksentekoa
 - Osallistamisen merkitys johtamisessa
 - Osallistamisen rajausta ja realistisuus
4. Kuntalaisten hyvinvointi ja elämänlaatu
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
 - Elinikäisen oppimisen tukeminen
5. Osallistamisprosessien kehittäminen ja arviointi
 - Toiminnan jatkuva kehittäminen
 - Hankkeiden suunnittelu ja osallistamisen hallinta
6. Kuntalaisten osallistaminen ja tilaisuudet
 - Asukastilaisuudet ja vuoropuhelu
 - Markkinoinnin ja näkyvyyden lisääminen

Miten voisimme avata asukkaille enemmän osallistumismahdollisuuksia heille tärkeisiin teemoihin?

1. Nuorten osallistaminen ja vaikutusmahdollisuudet
 - Nuoret mukaan tapahtumasuunnitteluun
 - Nuoret somelähtöisiä
 - Nuorten vaikuttajaraadit
2. Asukkaiden osallistaminen ja yhteisöllisyys
 - Omaehtoisen toiminnan tukeminen
 - Asukasraadit ja vaikuttaminen
 - Kunta mahdollistaa yhteisöllisyyden
3. Osallistamisen ja viestinnän kehittäminen
 - Viestintätapojen monipuolistaminen
 - Palautteen kerääminen ja hyödyntäminen
 - Digitaalisten osallistumismahdollisuuksien lisääminen
4. Resurssien ja tilojen hyödyntäminen
 - Tiloja kulttuuriin ja kohtaamiseen
 - Tilojen hyödyntäminen ja esteiden vähentäminen
5. Osallistumisen suunnittelu ja johdon tuki
 - Resurssien varmistaminen ja johtamisen tuki
 - Läpinäkyvä viestintä ja päätöksenteon avaaminen

Taustamateriaalit

Mitä johtamistekoja tarvitsemme asukkaiden osallisuuden mahdollistamiseen?

1. Resurssien ja osaamisen merkitys
 - Riittävät resurssit ja johdon tuki
 - Koulutus ja ajattelutapojen muutos
2. Osallisuuden tavoitteiden määrittely ja suunnittelu
 - Selkeät tavoitteet ja toimintamallit
 - Osallistamisen tarkoituksenmukaisuus
3. Osallistamisen vaikutusten näkyväksi tekeminen
 - Vuorovaikutuksen seuranta ja arviointi
 - Tieto liikkuu paremmin
4. Johtajuus ja osallisuuden juurruttaminen
 - Johtajuus esimerkkinä
 - Osallistuminen osaksi arkea:
5. Arviointi ja jatkuva kehittäminen
 - Arviointi osallisuuden perustana
 - Selkeä prosessi ja sitoutuminen
6. Yhteisöllisyys ja priorisointi
 - Tavoitteiden konkretisointi
 - Priorisointi

Nuorisovaltuuston kommentit valmistelua varten

Mikä kunnan kehittämisessä ja päätöksenteossa on sinulle tärkeää?

- Hyvä koulutus
- Työllistyminen
- Saada nuorten ääniä kuuluville
- Eri varallisten ihmisten mahdollisuudet osallistumiseen ja toimintaan
- Parantaa nuorten asemaa kunnassa
- Avoimuus ja päätösten selkokieliisyys
- Inklusiivinen päättäminen ja kaikkien näkökulmien kuuleminen
- Ympäristön ja ilmapäirin lempeys ja turvallisuus
- Tiedottaminen päätöksistä/vaikutuskanavista nuorille
- Ympäristön/luonnon säästäminen
- Kunnan asukkaiden ja palveluiden käyttäjistön huomiointi
- Lasten ja nuorten osallistaminen ja kuunteleminen esim. toiveiden ja mielipiteiden perusteella rakentamisessa ja palveluissa
- Helposti saatavilla oleva tieto
- Moniääninen nuorten ääni

Taustamateriaalit

Mikä helpottaisi lasten ja nuorten osallistumista?

- Some ja nuorten kanssa vuorovaikutus. Esim. Instagram-äänestykset tai -kyselyt, jaetaan nuorille tietoa päätöksenteosta
- Matalan kynnyksen osallistuminen ja ideointi, tietoa tarjolla osallistumisesta
- Osallistumismahdollisuuksien markkinoiminen koulujen kautta (ei tosi pitkiä kyselyitä)
- Saavutettavuus ideointiin ja siitä tiedottaminen
- Tuodaan asia suoraan nuorille, ei niin että nuoret joutuvat itse selvittämään miten voi osallistua.
- Rento, kasuaali asenne viestinnässä
- Nuorisofoorumi
- OPKH:n kuuleminen erilaisissa asioissa (esim. Kyselyjen avulla)
- Osallistamisen simpelöinti ja saavutettavuus
- Rennot mutta informatiiviset videot
- Rento vaikuttaminen esimerkiksi nuorisotyöntekijä kysyy mielipidettä nuorelta nuorisotilalla/koulussa jostakin heistä koskevista asioista/päätöksenteosta (->myös nuoret, jotka eivät ole rohkeita tai aktiivisia myös kuullaan päätöksenteossa (moniäänisyys))!

- Esim. eri oppiaineissa olevat vakiokyselyt, joita ei opettajienkaan tarvitsisi erikseen edeltävänä aamuna kaivaa Wilmasta
- Opettajat ym. voisivat raportoida, mitä nuoret kaipaa
- Nuoria voisi pyytää esim. piirtämään tai kertomaan unelmakunnasta ja palveluista

Tiivistelmä ukrainan- ja englanninkielisistä keskustelutilaisuuksista

Mihin asioihin haluat vaikuttaa kuntalaisena?

- Kielen oppimisen tukemiseen
- Yhteisöllisyyden vahvistamiseen
- Yhteisöllisten tilojen määrään Kirkkonummella
- Monikieliseen tiedotuksen kehittämiseen (osallistumisen esteiden poistamiseksi)

Mikä tapa sinulle sopisi parhaiten vaikuttaa?

- Kunnan tapahtumiin ja asukastilaisuuksiin osallistuminen
- Suora yhteydenpito kuntaan
- Kotoutumispalveluiden kautta osallistuminen päätöksentekoon.
- Oman järjestön perustaminen vaikuttamaan paikallisiin asioihin ja toimimaan edustajana suomenkielisessä päätöksenteossa

Yhteenveto: Kirkkonummen osallisuusmalli 2025-2030

- Toimialat tekevät jo paljon osallisuuden huomioimiseksi ja edistämiseksi
- Osallisuuden kehittämisen avulla
 - vahvistetaan kuntalaisten ja eri sidosryhmien osallisuutta kunnan toiminnassa ja palveluissa
 - tuodaan näkyviin kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia
 - kunnan viranhaltijat ja luottamushenkilöt voivat hankkia monipuolista tietoa valmistelun ja päätöksenteon tueksi

Kiitos!
Tack!